

затрат до фактичних норми затрат і ціни повинні регулярно у нормативній базі перевірятися і переглядатися. При своєчасному коригуванні даних метод дає досить достовірні дані про фінансовий результат.

Суть методу середньозваженої собівартості полягає у тому, що списання однорідних запасів здійснюється за ціною, яка визначається розрахункове методом середньозваженої собівартості. Оцінка за середньозваженою собівартістю проводиться по кожній одиниці запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітної місяця й вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітної місяця і одержаних у звітному місяці запасів.

Цей метод урівноважує кливання собівартості товарів при їх вибутті в умовах інфляції чи навпаки зменшення цін. При цьому усереднюється також оцінка запасів на дату балансу. Незважаючи на це не можна з упевненістю сказати що метод дає найбільш наближений до реального результат. В кожному окремому випадку потрібно виходити з конкретних умов діяльності підприємства.

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що правильна оцінка запасів та вибір методу оцінки при вибутті мають велике значення, і впливають не тільки на результати діяльності за даними бухгалтеру, але на обсяги оподаткованого прибутку. Відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (п. 5.9) коригування валових витрат, тобто збільшення і зменшення, здійснюється за даними бухгалтерського обліку про залишки запасів на складах, у незавершеному виробництві і готовій продукції.

При аналізі показників бухгалтерської фінансової звітності в будь-якому випадку необхідно враховувати вплив обраного методу оцінки вибуття запасів, оскільки він може бути настільки суттєвим що матиме вплив на прийняття управлінських рішень

Т. М. Величко, асистент
Київський національний економічний університет

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТУВАННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з актуальних тем в наш час є тема використання кредитування суб'єктами господарської діяльності.

З розвитком у нашій країні ринкових відносин, появою підприємств різноманітних форм власності (як приватної, так і державної, суспільної) особливе значення стала відігравати проблема зародження нових фінансово-кредитних відносин суб'єктів підприємницької діяльності. У підприємств усіх форм власності усе частіше виникає потреба притягнення позикових засобів для здійснення своєї діяльності і одержання прибутку. Найбільш поширеною формою притягнення засобів є одержання банківської позички але кредитного договору. Адже безумовно, щоб відбувалося нормальне функціонування підприємства, необхідна наявність визначених засобів і джерел. Основні виробничі фонди, що складаються з будинків, споруджень, машин, устаткування й інших засобів праці, які беруть участь у процесі виробництва, є основою діяльності фірми. Без їхньої наявності навряд чи могло що-небудь здійснитися. Природно, для нормального функціонування кожного підприємства необхідні не тільки основні засоби, але й оборотні кошти, що представляють собою насамперед грошові кошти, які використовуються Лім підприємством для придбання оборотних фондів і фондів обертання. Значну частку цих оборотних коштів становлять кредити.

Отже, успішне функціонування підприємств різних форм власності в умовах конкуренції може здійснюватись при раціональному фінансовому забезпеченні, а значить в значній мірі — при залученні додаткових коштів зі сторони.

Діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення кредитів. Виникнення і функціонування кредиту з цієї точки зору пов'язане з необхідністю забезпечення безперервного процесу відтворення, із тимчасовим вивільненням коштів у одних підприємствах і появою потреби в них у інших. При цьому виникнення кредитних відносин зумовлюється не самим фактом незбігу в часі відвантаження товару і його оплати, а узгодженням між суб'єктами кредитних відносин умови щодо відстрочки платежу шляхом укладання кредитної угоди. Але оборот товарів є не єдиною причиною появи кредитних взаємовідносин. Нині кредитні відносини виникають за будь-якої економічної чи фінансової операції, що пов'язана із заборгованістю одного з учасників такої операції. Поряд з об'єктивною основою існують специфічні причини виникнення і функціонування фідитних відносин, що пов'язані з необхідністю забезпечення безперервності процесу відновлення.

Для розвитку кредитних відносин необхідні певні умови. По-перше, учасники кредитної угоди — кредитор і позичальник, мають бути юридичне самостійними суб'єктами, які матеріально гарантують виконання зобов'язань. По-друге, інтереси суб'єктів кредитної угоди повинні збігатися.

Для забезпечення всього процесу відтворення необхідно, щоб підприємства мали необхідні оборотні кошти, які вони використовують для придбання оборотних виробничих фондів. Із стадії виробничих запасів оборотні кошти переходять у незавершене виробництво, а потім у готову продукцію. У свою чергу, готова продукція, призначена для продажу, стає товаром і реалізується. Виручка від реалізації поступає на рахунок підприємства.

За браком власних оборотних коштів підприємства залучають банківські кредити, кошти інших кредиторів та комерційний (товарний) кредит. Кредит дає змогу доцільніше організувати оборот коштів підприємств, не витрачати значних фінансових ресурсів на створення зайвих запасів сировини й матеріалів.

У процесі кредитування підприємств насамперед ураховуються індивідуальні особливості кругообороту їхніх оборотних коштів. Особливості індивідуального кругообороту коштів підприємств проявляються у розбіжності в часі між вивільненням з обороту вартості в грошовій формі та авансуванням коштів у новий оборот. Такі розбіжності відбуваються, передусім, через сезонність виробництва. Сезонність виробництва зумовлює в одні періоди випереджаюче зростання виробничих витрат порівняно з надходженням коштів і спричиняє додаткову потребу в коштах понад ті, що є в розпорядженні підприємства. В інші періоди витрати виробництва зменшуються або зовсім припиняються, збільшується вихід готової продукції та надходження грошової виручки, частина якої виявляється тимчасово вільною.

Таке чергування зростання додаткових потреб у коштах і створення тимчасово вільних залишків їх на тому самому підприємстві створюють реальну економічну основу для використання кредитів на формування виробничих і оборотних фондів та погашення їх через певний час.

Взагалі особливості індивідуального обороту коштів підприємства мовлюються багатьма об'єктивними і суб'єктивними факторами.

У 2001 році динаміка темпів зростання заборгованості за кредитами свідчить про стійку тенденцію до нарощування

комерційними банками обсягів кредитуванням.

Залишки заборгованості за кредитами, наданими комерційними банками в національній та іноземній валюті (включаючи заборгованість за міжбанківськими кредитами), за дванадцять місяців зросли в номінальному виразі на 64,5 % і становили 20,7 млрд грн. Реальне зростання заборгованості за цими кредитами в національній валюті становило 42 %, в іноземній — 44,4 %. Воно відбулося в основному за рахунок кредитів, наданих суб'єктам господарювання.

Як і в попередні роки, кредитна діяльність комерційних банків була зорієнтована в основному на короткострокове кредитування. У 2001 році збереглася стійка тенденція до зростання заборгованості за короткостроковими позичками, загальний приріст залишків заборгованості за ними становив 6,6 млрд грн, або 71,8%.

Самостійність підприємств у ринковій економіці передбачає практично вільний вибір підприємством пріоритетів здійснення інвестиційної діяльності. Концептуальність, планомірність у підходах до реалізації цієї функції передбачають формування стратегії інвестиційної діяльності підприємства, однією із складових якої, є здійснення етапу формування інвестиційних ресурсів.

У свою чергу формування інвестиційних ресурсів розпадаються на такі підетапи: визначення джерел формування інвестиційних ресурсів.

часове визначення термінів отримання, залучення інвестиційних ресурсів тощо. Практична наповненість, особливості здійснення цих етапів тісно пов'язані з конкретизацією напрямків здійснення інвестицій, їх призначенням. Тобто, структура стратегії формування інвестиційних ресурсів визначатиметься завданнями інвестиційної стратегії.

В сучасних умовах інвестиційні можливості більшості суб'єктів господарювання зменшуються, скорочуються обсяги централізованого і децентралізованого фінансування. Незначні внутрішні резерви підприємств, високі податки на виробників вимагають принципово нових підходів до вирішення питання забезпечення формування джерел фінансування інвестицій.

На розробку стратегії формування інвестиційних ресурсів впливатиме те, що інвестиційна активність визначається реальною прибутковістю економіки. Українська економіка ж нині — низько прибуткова. А другим важливим джерелом

здійснення інвестицій після амортизації є прибуток. В Україні ж сьогодні прибуток як джерело капітальних вкладень практично не використовується, а витрачається у масштабах усієї національної економіки на поповнення обігового капіталу та на інші цілі, а не нагромадження основного капіталу.

Стратегії формування інвестиційних ресурсів на державних підприємствах властиві свої особливості. Так, одна з них полягає в обов'язковій державній експертизі у повному обсязі, якій підлягають інвестиційні програми та проекти будівництва, що здійснюються із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій. Інвестиційні програми та проекти будівництва, що здійснюються за рахунок інших джерел фінансування, також підлягають експертизі.

Кредити прискорюють процес відтворення на всіх етапах виробництва, розподілу, обліку і споживання. За їх рахунок формуються основні фонди та обігові кошти, здійснюються розрахунки між товаровиробниками, збільшується обсяг грошової маси в обігу, прискорюються процеси реального накопичення, виробничого і соціального розвитку підприємств.

Діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм залучення кредитів. Виникнення і функціонування кредиту з цієї точки зору пов'язане з необхідністю забезпечення безперервного процесу відтворення, із тимчасовим вивільненням коштів у одних підприємствах і появою потреби в них у інших. При цьому виникнення кредитних відносин зумовлюється не самим фактом незбігу в часі відвантаження товару і його оплати, а узгодженням між суб'єктами кредитних відносин умови щодо відстрочки платежу шляхом укладання кредитної угоди. Але оборот товарів є не єдиною причиною появи кредитних взаємовідносин. Нині кредитні відносини виникають за будь-якої економічної чи фінансової операції, що пов'язана із заборгованістю одного з учасників такої операції.

В. В. Верещазін, аспірант
Київський національний торговельно-економічний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КОНТРОЛІНГУ